

GONIEG CZESTOCHOWSKI

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI

Rozdźwięki na Bałkanach

Polityka Mussoliniego na półwyspie Bałkańskim odznaczała się zawsze wielką aktywnością. Zawarto z państwami bałkańskimi szereg traktatów przyjaźni, przyczem umiano załatwić, względnie ominąć wszelkie drażliwe sprawy.

Stosunek do Jugosławii opierał się na traktacie, który kładł kres wszelkim dawniejszym nieporozumieniom. Potrafiono zbliżyć się do Grecji pomimo gorczy, którą w kraju tym pozostawić musiała okupacja Dodekanazu i sprawa Korfu. Najbliższym ze wszystkich aktów dyplomatycznych Włoch pozostanie jednak zawsze traktat przyjaźni z Rumunją. Tak pierwej rządęcego zupełnie dla Rumunji znaczną sprawą Besarabii została bowiem w tym traktacie zupełnie pominięta i Włochy nie przyjęły na siebie żadnych zobowiązań co do istniejącej obecnie granicy rumuńsko-sowieckiej. Ostatni miesiąc nawiano także kontakt z Sofią.

Polityka Włoch, dążąca konsekwentnie do zapewnienia sobie wpływów i możliwości ekspansji, spotkała się jednak z pewnym oporem w sprawie zawartego ostatniego traktatu przyjaźni z Albanją. Przez ten traktat stosunki Włoch w Albanji wzmocniły się do tego stopnia, że opinia publiczna Jugosławii musiała się zaniepokoić. Treść traktatu, zawartego 27 listopada w Tiranie upoważnia bowiem do stwierdzenia, że chodzi w danym wypadku o zamaskowany protektorat. Mówi się w tym układzie, że wszelka akcja zagrażająca istniejącemu obecnie status quo politycznemu, prawnemu i terytorjalnemu Albanji będzie uznana przez obydwie państwa za sprzeczną z ich interesami politycznymi. Tem samem obejmują Włochy gwarancje niezależności Albanji. Obydwa państwa zobowiązują się wzajemnie do udzielania sobie pomocy i nie zawierania układów politycznych i wojskowych szkodliwych dla interesów drugiej strony.

Komentarze prasy włoskiej podkreślają, zresztą, jak najdobitniej, że w danym wypadku chodziło Włochom o zapewnienie sobie w Albanji dominującej roli. Jest rzeczą zrozumiałą, że wobec przebudzenia się swej energii narodowej szukają Włochy terenów dla swej ekspansji ekonomicznej i politycznej i że w pierwszym rzędzie zwróciły one swą uwagę na kraj, będący od wieków terenem wpływów włoskich, aże z drugiej strony jest rzeczą zupełnie jasną, że układ w Tirano zagraża w poważnym stopniu interesom jugosłowiańskim. Jugosławia jest sąsiadem Albanji i uważała zawsze północną Albanję za teren, wchodzący w orbitę jej wpływów, a co najważniejsze, usadowienie się Włoch w portach albańskich przemienia morze Adriatyckie, jedyne morze, do którego Jugosławia ma dostęp, w morze zamknięte. Hasło „mare nostrum“, odnośnie do Adriatyku, wysuwane było przez Włochy jeszcze przed wojną.

Było ono jedną z podstaw tarć między Włochami a Austrią, mającą te same powody, co dzisiaj Jugosławia, do przeciwstawiania się dążeniom włoskim w kierunku opanowania Włotyn i innych portów albańskich.

Kład zawarty obecnie w Tirano, stanowi ważny krok naprzód w dążeniu Włoch do urczywienia hasła „mare nostrum“ i do stworzenia z Adriatyku zamkniętego morza włoskiego. Jugosławia nie mogła się zatem zachować obojętnie i zlekceważyć układ, zagrażający poważnie jej ekonomicznej, a co zatem idzie i politycznej niezależności.

W stosunkach między Włochami a Jugosławią musiały więc zajść daleko idące zmiany. Pierwszym tego objawem był kryzys gabinetowy i ustąpienie ministra Ninciczyca, który skierował politykę zagraniczną Jugosławii w kierunku porozumienia się z Włochami. W liście zawiadającym o swej rezygnacji pisze p. Nincicz, że nadawał

polityce zewnętrznej Jugosławii kierunek, który opierał się na wzajemnych porozumieniach z jego strony jak najściślej obserwowanych. Ostatnio jednak zaszedł wypadek, który, zachwał przekonaniami ministra, będącemu pod stawą jego polityki. Następcą p. Ninciczyca ma być p. Marinkowicz, który jak slychać, ma być zwolennikiem radykalnej zmiany w orientacji ogółu wiańskiej polityki zagranicznej.

Jugosławia ma podobno zamiar przedłożyć sprawę traktatu włosko-albańskiego Lidze Narodów. Jej punkt widzenia wychodzi z założenia, że statut terytorjalny Albanji gwarantowany jest przez tę instytucję i że Włochy

weszły traktatem w Tirano w kompetencję Ligi Narodów, biorąc Albanję pod swoją opiekę.

Rozdźwięki, jakie zaszły pomiędzy Włochami a Jugosławią, będą, oczywiście, wyzyskane przez Niemcy, które będą się starały przeciwstawić te państwa, celem uzyskania ustępstw, czy to w sprawie przyłączenia Austrii, czy to co do rozbrojenia i inwestygacji.

Trzeba jednak mieć nadzieję, że dyplomaci europejskie, obradujący w Genewie, znajdą jakieś wyjście z trudnej, bądź co bądź, sytuacji i nie dopuszczą do następstwa, mogących stanowić niebezpieczeństwo dla pokoju europejskiego. AH.

Podpisanie porozumienia w Genewie

Ciągłość kontroli wojskowej nad Niemcami będzie utrzymana

Genewa. — Na wczorajszym ranнем posiedzeniu konferencji ministrów spr. zagranicznych doszło ostatecznie do porozumienia w sprawie sposobu ustalenia ciągłości kontroli w Niemczech i co do instancji, mającej zdecydować interpretację 180 artykułu traktatu wersalskiego.

Popołudniu Briand uzgodnił pogody z ministrem Zaleskim co do szczegółów dotyczących zapobiegania dalszej rozbudowie twierdz niemieckich na pograniczu Polski. Przy tem ustalono, że warunkiem koniecznym zniesienia międzysojuszniczej kontroli wojskowej jest formalne przyrzeczenie Niemiec do natychmiastowego wstrzymania wszelkiej rozbudowy fortyfikacji. Zgodzono się też, że gdyby do 1 lutego 1927 nie doszło do porozumienia co do interpretacji art. 180, to wówczas wątpliwości przekazane będą Radzie

Ligi Narodów do definitywnego rozstrzygnięcia.

Dnia 1-go lutego 1927 dotychczasowa kontrola zostanie zniesiona. Do tego czasu w dalszym ciągu trwać będą rokowania co do wypełnienia przez Niemcy zastrzeżeń wysuwanych przez Konferencję Ambasadorów. Gdyby do tej daty Konferencja Ambasadorów uznała, że wszystkie żądania dotyczące rozbrojenia Niemiec nie zostały wypełnione, wówczas Radzie Ligi Narodów pozostawiona będzie decyzja w sprawie uruchomienia komisji inwestygacyjnej.

W godzinach wieczornych zebrali się znów reprezentanci mocarstw sprzymierzonych i Niemiec i po naradzie podpisali odpowiedni protokół.

Wczoraj o godz. 10.30 wieczorem minister Zaleski wyjechał z Genewy do Warszawy drogą na Paryż.

Rokowania o pożyczkę amerykańską dla Polski

Finansiści wyrażają się z uznaniem o akcji sanacyjnej rządu. Pożyczka będzie przeznaczona na inwestycje

Warszawa. — Ze źródła miarodajnego donoszą, że rząd nawiązał ścisły kontakt z najpoważniejszymi sferami finansowymi Stanów Zjednoczonych, w sprawie uzyskania pożyczki zagnamcznej w wielkim stylu.

Pierwsze stadium rokowań miało przebieg całkowicie pomyślny. Dało się zauważyć, iż przedstawiciele finansjery amerykańskiej śledzą z żywym zainteresowaniem przebieg sanacji naszego życia gospodarczo-finansowego. Podnieśli oni z uznaniem fakt, iż obecnie wytrwale kierownictwo ministerstwa skarbu, stojące zdala od niepewnych eksperymentów finansowych i gwarantujące celowość naszej polityki skarbowej. Między innemu finansiści amerykańscy przyjęli z uznaniem do wiadomości postanowienie powołania do życia Rad finansowej w myśl wskazań prof. Kemmerera.

W dotychczasowych rokowaniach przedstawiciele amerykańskich finansistów podnosili z naciskiem konieczność utrzymania równowagi budżeto-

wej, która ich zdaniem jest pierwszym warunkiem pomyślnego sfinalizowania rokowań, przyczem stwierdzili, że akcja rządu polskiego idzie po tej linii.

Pożyczki mają być w dwójakim kierunku: 1) pożyczka dla rządu polskiego, 2) szereg pożyczek komunalnych, oraz dla przedsiębiorstw prywatnych.

Pożyczka dla rządu ma być w całości przeznaczona na cele inwestycyjne. W tym celu ministerstwo skarbu opracowuje obecnie w przyspieszonym tempie szeroki plan inwestycyjny, w którym przedewszystkiem mają być uwzględnione najbardziej konieczne, a zarazem najbardziej produkcyjne prace inwestycyjne.

Zarówno wysokość pożyczki, jakoteż jej oprocentowanie, zabezpieczenie oraz sposób spłaty, są obecnie przedmiotem pertraktacji. W chwili obecnej można jedynie stwierdzić, iż pożyczka przeprowadzona będzie na dogodnych dla państwa warunkach. Finalizacji rokowań można się spodziewać w ciągu siedmiu do ośmiu tygodni.

Awantury komunistyczne w Wilnie.

Krwawy bunt więźniów. — Demonstracje na ulicach miasta. Aresztowanie obywatela angielskiego, który organizował bunt komunistów.

Wilno. Białoruska Hromada sprokowała w Wilnie zajęcia komunistyczne w więzieniach i na ulicach miasta, które miały przebieg następujący:

W więzieniu na Łukiszczach więźniowie komunistyczni, w liczbie około 30 wszczęli bunt, wdarli się do jednej z sal, połamali sprzęty i urządzili z nich na korytarzu barykadę. Zawieszana policja rozrzuciła barykadę, broń przejął więźniów i przy pomocy straży więziennej opanowała sytuację. Kilku policjantów jest lekko rannych.

Równocześnie odbyły się w oczekiwaniu na przyjazd posłów angielskich Sherpera i Beckerta demonstracje komunistyczne na ulicach miasta w pobliżu więzienia. Demonstracje powtarzały się przez kilka dni w ubiegłym tygodniu i osiągnęły punkt kulminacyjny w sobotę popołudniu w czasie pobytu parlamentarzystów angielskich w Wilnie. Na ulicy Sierakowskiego doszło do starcia między demonstrantami a publicznością. W czasie bójki poseł Holowacz został pobity przez publiczność. Przybył oddział

konnej policji, który demonstranci obrzucili kamieniami. — Szarża oddziału konnego rozproszyła demonstrantów. Jeden policjant został ranny. Równocześnie komuniści próbowali gromadzić się na innych ulicach, lecz i tam policja zastąpiła im drogę i nie dopuściła do więzienia.

Rzecz charakterystyczna, że po przybyciu do Wilna posłów angielskich w towarzystwie posła Rak-Michajłowskiego, Sobolewskiego, Miotły, Wołoszyna i Holowacza, natychmiast udali się do więzienia, gdzie ich puszczone. Natomiast zamknięto drogę posłom komunistycznym i komunistom, którzy nie mieli pozwolenia. Parlamentarzyści angielscy zabawili w Wilnie jeden dzień i konferowali wyłącznie z członkami Białoruskiej Hromady i elementami wyrotowemi. Wieczorem wyjechali do Białegostoku.

Wilno. W dniu wczorajszym dokonano tu sensoryjnego aresztowania poddanego angielskiego, który przybył na jakiś czas przed przyjazdem parlamentarzystów angielskich, prowadził pochod białoruski i jak się zdaje zorganizował bunt w więzieniu, a ponad to ranil jednego policjanta.

Ilość rannych policjantów w więzieniu wynosi 10. Na ulicy raniono 3 policjantów. Parlamentarzyści angielscy w dniu wypadku przez godzinę rozmawiali ze zbuntowanymi więźniami. Dziś zapanował spokój.

TELEGRAMY

Stresemann wyjeżdża do Egiptu.

Paryż. „Petit Journal“ donosi z Genewy, że koła niemieckie potwierdzają, iż Stresemann, korzystając ze świątecznej przerwy w obradach parlamentu, uda się przez Włochy do Egiptu.

Ucieczka włoskich socjalistów na Korsykę

Paryż. Przywódca włoskich socjalistów poseł Puratti uciekł wczoraj na łodzi motorowej na Korsykę. Oświadczył on, że opuszcza Włochy z powodu przewagi faszystów i zamierza osiąść we Francji. Wraz z Turatim uciekło jeszcze 7 innych antyfaszystów.

Rokowania z Kownem.

w sprawie wymiany więźniów.

Prowadzone przed dwoma laty w Rydze rokowania pomiędzy Polską a Litwą w sprawie wymiany więźniów politycznych, doprowadziły wówczas do względnie pomyślnego wyniku. Pewna liczba polaków, osadzonych w więzieniach litewskich, powróciła do kraju na zasadzie wymiany — nierównomiernie, co prawda, dlatego, że Polska nie stosowała i nie stosuje do swych obywateli litwinów metod szowinistycznych, opiewa nią przez Kowno.

Zerwanie zupełne z winy Litwy jakichkolwiek stosunków z tym krajem nie pozwoliło przez czas dłuższy na dalsze kontynuowanie akcji wymiany.

Obecnie jednak nawiązano ponownie pod auspicjami międzynarodowego „Czerwonego Krzyża“ kontakt pomiędzy Czerwonymi Krzyżami polskim i litewskim. Delegaci obu tych pokrewnych instytucji rozpoczęli w tych dniach w Genewie rokowania w sprawie dalszej wymiany przestępców politycznych.

Z ramienia polskiego „Czerwonego Krzyża“ wyjechali do Genewy — prezes p. Zahorowski i i członkowie zarządu — p. Czudowski.

Delegaci będą mieli w Genewie oczywiście porażenie naszego przedstawiciela przy Lidze Narodów.

Burze i katastrofy

Buenos Aires. Wedle doniesień pism z Santiago do Chile, zatonął tamże podczas burzy parowiec „Aranco“. Z 96 pasażerów zdołano uratować tylko 29, reszta utonąła.

Shanghai. W odległości 100 mil od Szanghaju zatonął parowiec „Lienschling“, na pokładzie którego znajdowało się 237

